

تاریخچه بیماری سارکوئیدوز در جهان و ایران

دکتر رضوان رضایی عدل ، فوق تخصص ریه ، رئیس انجمن متخصصین ریه ایران

اولین بار پزشکی انگلیسی به نام Johnathan Hutchinson در سال ۱۸۷۷ ضایعه پوستی را در بیماری تشخیص داد که چون قبلاً بوصیف نشده بود بنام بیمارش نقاشی و نام گذاری کرد (mertimer's malady). بعد از وی Besnier فرانسوی ضایعه پوستی صورت و روی بینی بیماری را بنام lupus pernio (با تصور نوعی از لوپوس اریتماتوز) معرفی نمود. دکتر Boeck سوئدی در سال ۱۸۹۹ پاتولوژی ضایعات پوستی و غدد لنفاوی را که بنظرش شبیه سارکوم بود بنام "سارکوئید" نامید و این اسم روی این بیماری ماندگار شد. در اوایل قرن بیستم دکتر Schauman سوئدی همه ضایعات قبلی را مربوط به یک بیماری دانسته و سیستمیک بودن سارکوئیدوز را مطرح نمود و مدتی نیز این بیماری بنام Besnier, Boeck, Schauman disease خوانده شد. بعد از کشف x ray آلمانی ها متوجه یافته های آدنوپاتی و پارانشیم ریه این بیماران شدند. پزشکان دیگری نیز با پی بردن به مجموعه یافته ها، سندرم های خود را نام گذاری کردند. نظیر Heerfordt (تب یووپاروتید) و Lofgran (آدنوپاتی ناف ریه ها واریتم نودوزوم حاد و...). نهایتاً در دهه ۴۰ این بیماری در سطح جهانی بنام سارکوئیدوز نامیده شد.

تا سالها، بیشتر بیماران در کشورهای اسکاندیناوی (و فور آن در سوئد ۶۴ نفر در هر صد هزار جمعیت) و آمریکا و انگلیس حدود ۱۰-۲۰ نفر در هر صد هزار جمعیت) دیده شده اند. در مناطق حاره و کشور چین خیلی کمتر گزارش شده است. گرچه اختلاف شیوع این بیماری با وضعیت جغرافیایی متغیر است ولی حساسیت و توجه پزشکان مناطق مختلف جهان نیز در شناخت آن و آمارها تاثیر گذار است چه در خیلی از کشورها که فکر میکردند این بیماری کمیاب است بعد از تعمق و دقت موارد زیادی از آن گزارش گردید، همان داستانی که در کشور ما عینیت پیدا کرد.

در کشور ما تا سالها تصور بر این بود که سارکوئیدوز یا دیده نمیشود و یا نادر است. اینجانب پس از اتمام تحصیلات خود و بازگشت بکشور متوجه موارد متعدد سارکوئیدوز ریه شدم در آنزمان جستجویی که در نشریات کشور نمودم موردی از سارکوئیدوز ریه را که معرفی شده باشد پیدا نکردم. لذا بیست مورد سارکوئیدوز ریه را که شخصاً بررسی و با بیوپسی باثبات رسیده بودند را منتشر نمودم (مجله نظام پزشکی ایران- سال نهم- شماره ششم- فروردین ۱۳۶۵). بعد از آن با همکاران علاقه مند در طی سالهای بعد تا چند صد مورد آن در داخل و خارج از کشور گزارش گردید، از جمله ۴۸۰ مورد سارکوئیدوز ریوی جمع آوری شده توسط اینجانب و تعداد زیادی از همکاران از استانهای کشور، در کنگره بین المللی بیماریهای ریوی و سل معرفی گردید (اردیبهشت ۱۳۷۶). اکنون بگمانم چندین برابر آن در سطح کشور توسط همکاران تشخیص و پیگیری میگردند. بنظر میرسد بعلاوه وسعت کشور ما و اختلاف شرایط اقلیمی و نژادی و روش های زندگی، تفاوتها و تشابهاتی از نظر اپیدمیولوژی، تظاهرات و سیر و پیش آگهی این بیماری با سایر نقاط جهان وجود داشته باشد. امید است در این همایش با جمع نظرات و تجربیات همکاران مطالعه جامع تری پایه ریزی گردد تا نکات نا شناخته این بیماری در کشورمان روشن گردد.